

ՏԱՍՆԵՐՈՐԴ ՏԱՐԻ

ՄՇԱԿ

Տարեկան գինը 10 րուբլ, կես տարվանը 6 րուբլ:
Առանձին համարները 5 կոպեկով:
Թիֆլիսում գրվում են միմիայն Երկուսի 14-ի մասին:
Օտարաքաղաքացիք գինում են ուղղակի
Тифлисъ. Редакція «Мшакъ»

Խմբագրատունը բաց է առաւօտեան 10—2 ժամ
(Բացի կիրակի եւ տօն օրերէն):
Յայտարարութիւն ընդունվում է ամեն լիզուով:
Յայտարարութիւնների համար վճարում են
իրարանցիւր լրտին 2 կոպեկ:

Մ Շ Ա Կ

ԼԻՍԱՅԻՆ ԿԱՐԵՆԻ Է ԳՐՎԵԼ

Կ Է Ս Տ Ա Ր Ո Վ

Այսինքն յուլիսի 1-ին ներկայ 1881 թւի, մինչև յունվարի 1-ը 1882 թւի: Բաժանորդութեան գինը 6 րուբլ է: Գրվելու համար պէտք է ուղղակի դիմել խմբագրութեանը հետեւեալ հասցեով. Тифлисъ, редакція «Мшакъ»

ԲՈՎԱՆԻՍԿՈՒԹԻՒՆ

Քաղաքական մտածումները.—ՆԵՐՔԻՆ ՏՆՍՈՒԹԻՒՆ, Հայոց բարեգործական ընկերութիւն կողմանում: Նամակ Գորոց: Նամակ խմբագրին: Ներքին լուրեր: — ԱՐՏԱՔԻՆ ՏՆՍՈՒԹԻՒՆ, Թիւրքիա: Գերմանիա: Ֆրանսիա: Նամակ Թիւրքիայից: Նամակ Պարսկաստանից: — ԽՈՒՆ ԼՈՒՐԵՐ: — ՀԵՌԱԳԻՐՆԵՐ: — ՅԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ:

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ՄՏԱԾՄՈՒՆՔՆԵՐ

Ընտրողական շարժումը գերմանիայում աւելի և աւելի մեծ ընդարձակութիւն է ստանում: Կարելի է ասել որ ամբողջ Եւրոպայի հայեացքները այժմ ուղղված են գերմանիայում պատրաստվող անցքերի վրա: Ամենք անհամբերութեամբ են սպասում թէ ինչ հետեւանքներ կունենան գերմանական պարլամենտի համար առաջիկայ ընտրութիւնները: Այդ ընտրութիւններից է կախված իշխան Բիսմարկի բռնակար քաղաքականութեան պահպանվելը թէ չը պահպանվելը, կախված է նոյն իսկ Բիսմարկի դրոյթի ընդմէջ:

Իւրաքանչիւր կուսակցութիւնը յայտնել է շրջաբերականներով իր քաղաքական համայնքը: Բիսմարկի կողմն է առժամանակ միմիայն հին պահպանողական կուսակցութիւնը իսկ նրա առաջիկայ դաշնակիցները, ազատականները, պարզ յայտնում են իրանց շրջաբերականներում որ միշտ ընդդէմ կը լինեն պետական կանցլէրի քաղաքականութեանը, որովհետև նա ձգտում է զիջաւորութեան և գերմանիայի մէջ բոլոր ազատութիւնները ոչնչացնելուն: Աւելի կողմից պահպանողականները մեղադրում են ազատականներին որ սրանք սրբերում են կառավարութեանը հող տանել բանորներին նիւթական դրոյթեան մասին: Այդ տեսակ մեղադրանքներով Բիսմարկ կամենում է ժողովրդականութիւն ստանալ ամբողջ մէջ:

Մի և նոյն ժամանակ քանի մտնելում են ընտրութիւնները այնքան սօցիալ-դէմոկրատները աւելի հայածվում են կառավարութեանը, անթիւ սօցիալ-դէմոկրատները աքսորվում են, բանտարկվում են, քաղաքները պաշարման դրոյթեան մէջ են յայտնվում, լրագրիները արգելվում են: Բայց երբ մի քաղաքում մի լրագիր արգելվում է, սօցիալ-դէմոկրատները տեղափոխում են իրանց մամուլը բոլոր գրաշարներով մի այլ քաղաք և այնտեղ շարունակում են իրանց հրատարակութիւնը, անդադար և անինսոյ յարձակվելով կառավարութեան դէմ:

Բիսմարկի վերջին ժամանակների գաշնա-

կիցները՝ կղերականներն էին Բայց սրանք էլ այժմ հաղիւ թէ կարողանան Բիսմարկին ձեռք մեկնել մանաւանդ իւր XIII պապի վերջին էնցիկլիկայից յետոյ, որի մէջ պապը մի հրէշաւոր անտակաութիւն, մի աններելի անզգուշութիւն արաւ: Բայտնի է որ գերմանիայի ազգաբնակչութեան մեծ մասը, նոյն իսկ Թագաւորական ցեղը և ինքն Բիսմարկը բողոքական կրօնին և պատկանում, իսկ պապը իր այդ էնցիկլիկայի մէջ յայտնում է որ մարդկութեան ամենամեծ թշնամին բողոքականութիւնն է, որ այդ կրօնը մայր է յեղափոխութեան, սօցիալիզմի, կոմունիզմի, նիւ-հիլիզմի և ամեն տեսակ փեսակար հասարակական վարդապետութիւնների, որոնք տիրում են ժամանակակից մարդկութեան մէջ: Պարզ է որ պապի այդ տեսակ անզգուշութեանց յետոյ գերմանական կաթոլիկ կղերական կուսակցութիւնը անկարող կը լինի ձեռք մեկնել Բիսմարկին բնական է, ի հարկէ, Հռոմի պապի, կաթոլիկութեան զլխի ատելութիւնը դէպի ամենաաղաա ջրիտոնէական կրօնը, դէպի բողոքականութիւնը, բնական է որ նա բողոքականութիւնը համարէր եկեղեցու վերաբերութեամբ վերանորոգիչ, յեղափոխական շարժում, — բայց համարել բողոքականութիւնը սօցիալիզմի և այլ փեսակար քաղաքական վարդապետութիւնների մայր՝ դա ամենամեծ անարդարութիւն է: Իսկ գերմանական պարլամենտի ընտրութիւններից առաջ արտասանել այդ տեսակ խօսք և բողոքականութիւնը պատասխանատու դարձնել մարդկութեան ամեն տեսակ ցարիքի և չարիքների, — դա քաղաքական ամենամեծ անհեռատեսութիւն է:

Գեռ դա պատմութեան մէջ չը վճռված հարց է՝ ո՞ր պետութիւնները աւելի ենթարկում են արիւնահեղ յեղափոխութիւններին, ճայրայեղ վարդապետութիւններին, ինչպէս կոմունիզմ և սօցիալիզմ, — այն պետութիւնները որտեղ տիրում է բողոքականութիւնը, թէ խիստ, միապետական, ատուածապաշտ կրօնները կաթոլիկութեան նման:

Գերմանիան ներկայացնում է այժմ մի չեղած երեւոյթ. կուսակցական կռիւների, քաղաքական սպարքէզե մէջ սկսում են մտնել և մանակցիկ ընտրողական շարժման և գիտութեան մարդիկ: Երեւելի գերմանացի Հարտման հրատարակել է նորերում մի շարք յօդուածների պարլամենտարիզմի և սահմանադրութեան մասին, խստութեամբ քննադատելով և պահպանողական և ազատամիտ կուսակցութիւնը: Հարտման խորհուրդ է տալիս գերմանիային տնտեսական ինքնիշխան վերաբերութեամբ հետեւ պահպանողական ուղղութեանը, բայց քաղաքական հարցերի վերաբերութեամբ ընդունել անկեղծ ազատամիտ բէֆօրմների ընթացքը և այդ բանի մէջ օրինակ առնել Եվրոպայից և Ամերիկայի Միացեալ-Նահանգներից:

Գ. Ա.

ՆԵՐՔԻՆ ՏՆՍՈՒԹԻՒՆ

ՀԱՅՈՑ ԲԱՐԵԳՈՐԾԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ԿՈՎԿԱՍՈՒՄ

Այսպիսի մի ընկերութիւն կազմելու գաղափարը յղացաւ անցեալ 1880 թւին հայ հասարակութեան մէջ Թիֆլիսում, նա հետզհետէ արձարձվեցաւ և վերջապէս հասարակութիւնը գումարով չհրապարակապէս հաստատեց ընկերութեան կազմած կանոնադրութեան նախագիծը:

Հասարակութիւնը ընտրեց հաւատարմատար անձինք նախագիծը պատշաճաւոր իշխանութեան վաւերացմանը ենթարկելու: Եւ ահա, յուլիս ամսին 6-ին, կովկասեան ֆոխարքայի պաշտօնակատար գեներալ-գրիտանտ իշխան Մելիքով բարեհաճեց հաստատել «Հայոց բարեգործական ընկերութեան» կանոնադրութիւնը:

Կանոնադրութիւնը բաղկացած է 50 յօդուածից, որոնցից առաջինը արտայայտում է ընկերութեան նպատակը և երկրորդը այն եղանակները, այն միջոցները, որոնցով ընկերութիւնը հասնում է իր նպատակին: Աւելորդ չենք համարում այժմ առաջ բերել այդ երկու հիմնական յօդուածները:

1. Ընկերութեան նպատակն է նպաստել լուսաւորութեան տարածմանը հայերի մէջ կովկասում և Անդրկովկասում և օգնել նուցա նիւթականագէս:

2. Այս նպատակին հասնելու համար ընկերութիւնը, ըստ իր ոյժերի զարգացման՝ ա. պահպանում է արդէն գոյութիւն ունեցող հայոց ուսումնարանները և նիւթականագէս նպաստում է նորերի հիմնելուն. բ. օժանդակում է ժողովրդի մէջ արհեստների տարածմանը. գ. օգնում է ուսանողներին իրանց ուսման ասպարիզի մէջ: Դ. լոյս է ընծայում գրքեր և պարբերական հրատարակութիւններ ժողովրդի ընթերցանութեան համար, նոյնպէս և այլ զբաղական երկարութիւններ. ե. հիմնարկում է տպարաններ, վիճագրատներ և ընթերցարաններ. զ. հիմնարկում է հիւանդանոցներ և այլ բարեգործական հաստատութիւններ. է. օգնում է տառապալներին ժողովրդի թշուառութիւնների ժամանակ, որպիսիք են՝ սոյ, տարափոխիկ ախտ, հըր-դեհ, և այլն. այսպիսի դէպքերում, ըստ պահանջման հարկի, կազմում է առողջապահական մասնախմբեր, կամ ուղարկում է իր կողմից հաւատարմատարներ. ը. իրաւունք ունի կարեւոր դէպքերում նպաստել և այլ ազգագրութ ընկերութիւններին:

Ծանօթութիւն. Վերջիշխալ այն կէտերի վերաբերմամբ, որոնց մասին օրէնքով պահանջվում է կանխուպէս ունենալ պատշաճաւոր իշխանութեան թոյլտուութիւնը, ընկերութիւնը սկսում է իրագործել իր ձեռնակութիւնները այդ թոյլտուութիւնը ստանալուց յետոյ:

Մենք կաշխատենք հրատարակել մամուլի միջոցով կանոնադրութիւնը ամբողջապէս և տեսնել բոլոր անհրաժեշտ նախապատրաստութիւնները սեպտեմբերին առաջին ընդհանուր ժողովը կոչելու համար, որ

կրնորի ընկերութեան պաշտօնատար անձանց և որից սկիզբ կառնի ընկերութեան գործունէութիւնը:

Բ. Նաւասարդեան

ՆԱՄԱԿ ԳՕՐՈՒՑ

Յուլիսի 10-ին

Թանգութիւնը առաջ շատ խորթ էր կրկում ժողովրդի աչքին, այնպէս որ եթէ այստեղ աշխարհի սուղը ծախվէր 60 կոպեկով, չէին առնի և այնքան կը մանազային մինչև որ գոնէ տաս կոպեկով պակաս առնէին, իսկ այժմ Թանգութիւնը այնպիսի սովորական բան է դարձել, որ ինչ որ գնահատեն, իսկոյն կը տան և կանոն, Ահա այս բանն է առիթ տալիս ծախողներին աւելի թանգ ծախելու: Այստեղ աշխարհի սուղը ծախվում է 1 ր. 50 կ., մի ֆունտը 10 կ., պանրի ֆունտը 20 կ., իւրի ֆունտը 50 կ., և այլն: Անցեալ տարի թէպէտ մարեիւր մի քանի տեղերում երեցաւ ու ոչնչացրեց արտերը, բայց էլի լաւ հոնձ կար, իսկ այս տարի ոչ մտրիկ կայ և ոչ խաղողի հիւանդութիւն: Այս տարի ամեն բանի առատութիւն կայ և մեծ է ժամութեան յոյս ունենը:

Այստեղի քաղաքային դրաման իր պարտականութիւնը ճշտիւ չէ կատարում: Փողոցները շատ կեղտոտ են և մարքելու ու ջրելու վրա ուշադրութիւն չէ դարձնում: Փողոցները լի են աղբով ու թողով և քառիկ ժամանակ անցուդարձ անողների աչքերը լցվում են թողով, այնպէս որ չպարէր չեն կարողանում ամենից դուրս գալ կրք քամի է լինում: Այստեղ համարեա ամեն օր քամի է լինում: Այստեղի փողոցների ջրելը մեծ բան չէ, մասնաւոր մեծ փողոցի, որտեղ անցնողներն ու զբօսողները շատ են լինում, և որի աջ և ձախ կողմերում ջրանցքներ են անցնում: Հարկաւոր է միայն վերցնել թի և ջուր ցանել փողոցի վրա:

Գիշերները փողոցները լուսաւորված են ազօտ լուսով և սրա վրա էլ ուշադրութիւն դարձնող չը կայ: Միայն այս երկու օր է լաւ են լուսաւորված, որովհետև կապալով վերցնողի ժամանակը լրանում է և վերջին անգամ լաւ լուսաւորութիւն հոյց տալով, խորում է գործցիներին և կրկին մի և նոյն կապալաւորին է մնում: Այս բանը կրկնվում է ամեն տարի: Կապալաւորն առաջ լաւ է լուսաւորում փողոցները, յետոյ վատ, և վերջը լրանալու ժամանակը լաւ: Այսպիսի հնարքով կապալաւորները չանվում էին, իսկ գործցիները կուրանում:

Անցեալ և այս տարվայ մեծ ջրերը մեծ փեսա տուեցին Գօրուն, սննք քանդեցին և աղկիներ ոչնչացրին: Անցեալ տարվայ ջուրը քանդեց Գօրը գետի վրա շինած փայտէ մեծ կամուրջը, իսկ այս տարի—փոքրը և այժմ ջրի վրա ման են գալիս լուստափայտով (НАЛОМЪ): Գօրու համար կամուրջը անհրաժեշտ է, որովհետև երկաթուղու կայարանը գտնվում է Գօրը գետի աջ կողմը, իսկ քաղաքը—ձախ կողմը, և ճանապարհորդները մեծ դժուարութիւն են կրում լուստափայտով անցնելու ժամանակ: Ազոզուց է մտադրութիւն կայ երկաթէ կամուրջ շինելու, բայց այդ լուի խօսք էր և ոչ թէ գործ: Գօրեցիք այնպիսի մարդիկ չեն, որ ինչ որ ստան կատարեն: Արանք խօսքով ամեն բան կը շինեն, իսկ գործով ամեն բան կը քանդեն: Առհասարակ սրանք անում են այն, ինչ որ փեսասկար է:

Գօրեցի

ՆԱՄԱԿ ԽՐԱԿՐԻՆ

Թիֆլիս, 11 յուլիսի

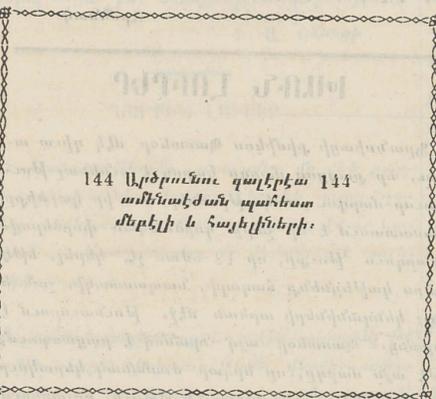
Ամենայն տարի սովորութիւն ունենալով մեր ազգայիններից շատերը իրանց որդոց անուա-

Յ Ա Յ Տ Ա Ր Ա Ր Ո Ւ Թ Ի Ի Ն Ն Ե Ր

Въ Редакціи газеты
«МШАКЪ»
Продается
„ЭКОНОМИЧЕСКОЕ ПОЛОЖЕНІЕ
ТУРЕЦКИХЪ АРМЯНЪ.“
Д. Григорія АРЦРУНИ.
Брошюра напечатана въ Москвѣ.
Цѣна 25 коп.

ВЪ ГАЛЕРЕѢ АРЦРУНИ
ОТДАЮТСЯ МАГАЗИНЫ
ВЪ НАЙМЫ

Въ галереѣ имѣются: вода, газовое
освѣщеніе и телеграфная станція.
5—10

ԱՐԾՐՈՒՆՈՒ ԳԱԼԼԵՐԵՆԻՄ
ՎԱՐՁՈՎ ՏՐՎՈՄ ԵՆ ՄԱԿԱՋԻՆԵՐ
Գաղթելու կայ ջուր, գաղի լուսավորու-
թիւն և հեռագրական կայարան:
5—10

ՎԵՐԱԳՈՒՆԵՐ 4 ր., ծրծողներ 1 ր.,
ճալիղ աթոռներ 1 ր. 50 Կ., ՓԱՅՏ-ԱԹՈՒ
4 ր., ԲԱԶԿԱԹՈՒ-ՄԱՀԱՎԱԿԱԿ 10 րուր և
տեղի, թէյի բաժակներ 25 և 30 Կ., մի
աման ջրոցներ 50 Կ., պատելա ծխողների
համար 60 Կ. Փունտը, անգլիական ՎԱՆՆԱ-
ՆԵՐ և այլն ծախվում են ԱՆԳԼԻԱ-
ԿԱՆ ԽԱՆՈՒԹԻ ՄԷՋ:
10,000 զոյգ գուլաններ 25 Կ.—ից զոյգը,
10,000 զոյգ կանանց ԳՈՒՐԱՆԵՐ 30 Կ.—
1 ր., 7,000 մատուցարաններ 5 Կ.—5 ր.,
1,000 ՄԱՀԱՎԱԿԱԿՆԵՐ 5 ր.—35 ր., 400
արշին բոմպէյ. 1 ր.—1 ր. 30 Կ., պա-
րուսինա 40 Կ.—1 ր., 300 հատ րէֆոլիեր
4 ր.—35 ր., 700 արբոժ ԿԻՍԱԳՆՈՎ, 10,000
ֆունտ թէյ, թէ՛ՅԱՄԱՆՈՎ, 1 ր. 65 Կ.: եր
կաթէ գրիչներ իւրաքանչիւր ձեռքի հա-
մար: Ծախվում են ԱՆԳԼԻԱԿԱՆ
ԽԱՆՈՒԹԻ ՄԷՋ:
20—100

ԿԱՐԻ և ՁԵՒԻ ԴԱՍԵՐ ամենանոր եղա-
նակով ԳՏԱԳՐՈՒԹԵԱՆ օգնութեամբ թիղճ
աղջկերանց համար առանձին պայմաններով:
Ընդունվում են կանանց և երեխաների հա-
մար ԿԱՐԵՐ: Ծախվում են կարերի նոր ձե-
ւեր թղթից շինված, պատրաստվում են
մեքենայով ծախք: Կուկի, Նիկոլայեվսկայա
փողոց, տուն № 87:

ԿԱՀԱՒՈՐՎԱԾ ՄԵՆԵԱԿՆԵՐ
10 ր. մինչև 30 ր. ամիսը ծառայով և
ամսովարով: Տրվում են նոյնպէս օրով Ար-
տիկերիսկայա փողոցի վրա, գինուորական
գինուարիայի հանդէպ Արուսեակցի տանը,
№ 8:

2—4 (5)

Հրատարակութեամբ Ներսիս Միսէօն-
անց լոյս տեսաւ գերմանացի բժիշկ Նրէրերի
„Տնային բժշկական մարմնամարդութեան“
գրքի: Հայերէն թարգմանութիւնը 45
պատկերով, որոց միջոցաւ կարելի է
կատարել առողջապահական բազմատեսակ
մարմնամարդական կրթութիւններ ամեն
տեղ, ամեն ժամանակ և առանց գործիքի:
Նա յարմարացրած է ամեն հասակի արանց
և կանանց համար: Գինն է 40 կօպ. ծախ-
վում է „Կենտրոնական և Կովկասեան գրա-
վաճառանոցներում, նոյնպէս և պ. Մ. վար-
դանեանցի մօտ.“ Тройцкій пер. типо-
графія Вартачанца, въ Тифлисе.

ԹՈՒԱԲԱՆՈՒԹԻՒՆ

ԳՐԻԳՈՐ ՎԱՐՁԵԼԵԱՆ

գինն է 70 կօպէկ

Ուսումնարանները և շատ օրինակ գնող-
ները 20% զիջում են ստանում:
Ցանկացողները կարող են գինել կամ
ուղղակի հեղինակին „Тифлисе, Григо-
րіо Соломоновичу Вардзелянъ, Ар-
мянская Семинарія, կամ կենտրոնական
գրավաճառանոց, ուր պահեստն է այդ գրքի:

Открыта полугодовая подписка

НА

ЕЖЕНЕДЕЛЬНЫЙ ЖУРНАЛЬ

„ЮРИДИЧЕСКОЕ ОБОЗРѢНІЕ“

(Издаваемый въ г. Тифлисе)

Съ 1 Іюля 1881 года по 1 Января 1882 года.

Цѣна за полъ года 6 руб.

Кромѣ того можно подписаться на
3 мѣс.—3 руб. 20 коп., на 1 мѣс.—
1 руб. 20 коп. Подписка принимается
съ 1 числа каждаго мѣсяца и не
далѣе конца года.

Разсрочка въ взносъ денегъ допускается
по соглашенію съ администраціею жур-
нала.

Подписка принимается исключительно
въ администраціи журнала, въ г.
Тифлисе, близъ Головинскаго пр.,
по Безыменному пер. въ домѣ Та-
мамшева.

Издатель А. С. Френкель.

Редакторъ А. В. Степановъ

Ի Ե Ն Թ Ը

ԱՐԿԱՑՆԵՐ ՎԵՐՁԻՆ ԹՈՒՄ-ԹՈՒՐԱԿԱՆ
ՊԱՏԵՐԱՋՄԻՑ ՀԵԳԻՆԱԿՈՒԹԻՒՆ ՐԱՅՅԻԻ

Տպված մաքուր թղթի վրա, գիրքը բաղ-
կանոււմ 400 կրկնից թիֆլիսում ծախվում է
„Մշակի“ խմբագրատանը, „Կենտրոնական
գրավաճառանոցում“, „Կովկասեան գրա-
վաճառանոցում“ պ. Զաքարիա Գրիգորյան-
ցի մօտ, և պ. պ. Եսայիանցի, Բոզլար-
Չեանցի, Հովսեփանցի ծխախոտի մալապի-
ններում:

Գինն է 1 րուր 20 կօպ:

ԱՅՍ 1881 ԹՈՒԱԿԱՆԻ ՅՈՒՆԻՍԻ ՍԿՋԻՑ
ԿԵՆՏՐՈՆԱԿԱՆ ԳՐԱՎԱՃԱՌԱՆՈՅԸ

Որ առաջ գտնվում էր Արժրուու գաղթելու, անցաւ Մի րի ման և անի
խանութները, Գործիչների Պրոսպեկտի վրա, Սուգերի Պալատի տակը № № 3, 4
(երբեմն Չանջուգահանների խանութը):—Այս 1881 թուականից գրավաճառութիւն կից

Ա. Մի առանձին բաժին ուսումնարանական, զիւնական, գրագիտական պիտոյքների,
ուր փաճառվում են թղթի թանաքներ, մատիաներ, տետրակներ, քարտախառններ,
գրատախտակներ, փոստի ծրարներ, հայերէն և ֆրանսերէն մանրագրերով, կարկիներ,
նկարչութեան վերաբերեալ պիտոյքներ և այլն և այլն...

Բ. Թիֆլիսում արդէն յայտնի „Մանկակալի դաստիարակութիւն“
(Дѣтское Воспитаніе) անունով պ. Աքիմեանի ֆիրման ևս անցաւ Կենտրոնական
Գրավաճառանոցի ձեռքը, ուր փաճառվում են ամենատեսակ մանկակալական
խաղալիքները ամենայն հասակի մանկանց համար:

Ընդունվում են պատուէրներ նաև արտաքին քաղաքների ուսումնարանական
փարչութիւններից ու մանաւոր անձիքներից: Գները համեմատաբար չափաւոր են:

Արտաքին քաղաքների օրիորդական ուսումնարանների փարչութիւնների գործը
թեթեւացնելու համար Կենտրոնական Գրավաճառանոցը յանձնառու կը լինի կատարել
և այնպիսի պատուէրներ, որոնք իրան գործունէութեան շրջանից դուրս են, այն
այն ուսումնարանների համար, որոնք իրանից են գրքեր և այլ ուսումնարանական իրեր
գնում: Այնպիսի պատուէրներն անկատար են մնում:

Կենտրոնական Գրավաճառանոցում ի միջի այլոց փաճառվում են հետեւեալ նոր

- Րաֆիի. Խենթը . . . . . 1 ր. 20 Կ.
- Դաւիթ Բէկ . . . . . 1 ր. 50 Կ.
- Յովհաննիսեան. Հայը և Հայաստանը օտարների աչքում . . . . . 1 ր. 30 Կ.
- Շահադիգեան. Հրապարակաբօս ձայն . . . . . 2 ր. — Կ.
- նոյն փառակազմ . . . . . 3 ր. — Կ.
- Այլազեան Գ. Արք. Պատմութիւն խալիպ. ուսումնարանի . . . . . 2 ր. 40 Կ.
- Աթանասեան. Երեւանի նահանգի բուսականութիւնը . . . . . 1 ր. 50 Կ.
- Բուսարանութիւն համառօտ . . . . . 1 ր. 30 Կ.
- Անփող պահանջներն անկատար են մնում:

ՎԻԵՆՆԱՅԻ ՄԵԲԵԼ (աթոռներ և բազկաթոռներ) ծախվում են մեծ
քանակութեամբ և մանր, միջի փողոցում Կաթողիկոս փողոցի անկիւնում ՄԻ-
ԿԱՅԵԼ ՏԵՐ-ՆԻԿՈՂՈՍԵԱՆԻ պահեստում:
Օտարաբարդաբացիք կարող են գինել այս հասցեով. Թիֆլիս, Михаилу
Н. Теръ-Никогосову.
36—150

Արդէն ուղարկվեցաւ իւր բաժանորդներին ՐԱՅՅԻԻ „ԻԵՆԹԸ“ անու-
նով փրկաստանութիւնը: Նոր գնել ցանկացողներին խնդրում ենք գինել ՇՈՒՇԻ,
կամ ուղղակի հրատարակչին, կամ Մահապի-Յակոբեանցի տպարանը: ԲԱԿՈՒ
պ. Ալեքսանդր Թարխանեանցին, ԹԱՐՎԷՋ՝ պ. Գրիգոր Բէջանեանցին:
Հրատարակչի հասցէն. Մուսա, въ конторѣ Аргунянца АБЪЛУ АП-
РЪСЯНЦУ.

ԱՐԾՐՈՒՆՈՒ ԹԱՏՐՈՆԻ տակ
բախվում ԳՈՐԾԱԿԱՏԱՐԱԿԱՆ ՊԱ-
ՀԵՍՏԻ մէջ ստացված են և ծախվում
են թէ մեծ քանակութեամբ և թէ առ-
ձեռն արտասահմանի ԼԻԿԵՐՈՆԵՐ,
ՐՕՄ ԵՒ ԿՈՆԵԱԿ: Ծարիտերի և
Շատերի ՕՂԻ, զանազան կօնսերվներ,
հիւսնայի իՒՂ, սարգիներ 28 Կ. արկղը,
Սպիտակի ԽԱԿԵԱՐ ժեշտի տուփերի
մէջ, կաթէ Մօկկօ ամենալաւ տեսակի, Օ-
գէսայի ՍԱՊՈՆ լուացիքի համար, անգ-
լիական նըըըտայ և ԼԵՂԱԿ մեծ
քանակութեամբ, „Պալիօ“ գործարանի
ՎԱԿՍԱ: Պօպօլի և մեր Ֆիրմայի
ԹԷՅ: Եթէ մեր Ֆիրմայի թէյը գնողը
ՉԸ ՀԱԻԱՆԻ, որ հազիւ թէ կը պա-
տահի, կարող է վերաբարձնել և ՓՈՂ
ՅԵՏ ստանալ:
1—2 (3)

ԿՐՈՆԱԿԱՆ ԵՒ ԲԱՐՈՑԱԿԱՆ ԲՐՕՇԵՐՆԵՐ
Թուսերէն, հայերէն և վրացերէն
Թուսերէն 30 տեսակից 30 հատը 1 ու.
հայերէն 3 տեսակից 50 հատը 1 ու. վրա-
ցերէն 7 տեսակից 50 հատը 1 ու. մեր
հասցէն. Թիֆլիս, Елизаветинская ул.
№ 71, Аврааму Амирханьянцъ.
17—20 (2)